

Eduskunnan sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

ASIA: Lausunto hallituksen esityksestä (HE 214/2018 vp) eduskunnalle rahankeräyslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

VIITE: Lausuntopyyntö 12.11.2018/HE 214/2018 vp/Asiantuntijapyyntö

Suomen kansallisooppera ja -baletti sr lausuu hallituksen esityksestä uudeksi rahankeräyslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi seuraavan.

1. Yleistä

Suomen kansallisooppera ja -baletti sr on Suomessa rekisteröity säätiö, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus. Sääntöjen mukaan säätiön tarkoituksena on ylläpitää valtakunnallista ooppera- ja balettiteatteria. Tarkoituksensa toteuttamiseksi Kansallisooppera ja -baletti muun muassa harjoittaa ooppera- ja balettitoimintaa ja konserttitoimintaa kiinnittäen erityistä huomiota kotimaisen ooppera- ja balettitaiteen edistämiseen, harjoittaa taiteellista toimintaa palvelevaa julkaisu-, viestintä-, ja muuta oheistoimintaa sekä ylläpitää balettioppilaitosta.

Suomen kansallisooppera ja -baletti sr:llä on voimassa olevan rahankeräyslain mukainen rahankeräyslupa. Keräysvarojen käyttötarkoitus on oopperan ja baletin taiteellisen toiminnan tukeminen ja yleisötyön tukeminen. Keräysvaroja ei voi käyttää balettioppilaitoksen tukemiseen, koska se antaa valtionosuuteen oikeuttavaa ammatillista tanssijan koulutusta, mitä ei nykyisen rahankeräyslain mukaan katsota yleishyödylliseksi toiminnaksi.

Koska rahankeräyslain mukaan rahankeräyksen toimeenpanijan toiminnan ei tarvitse olla yksinomaan yleishyödyllistä, Suomen kansallisooppera ja -baletti sr:lle on voitu myöntää rahankeräyslupa ja antaa näin mahdollisuus yksityiseen varainhankintaan.

2. Rahankeräyslakiuudistus on kannatettava

Kannatamme hallituksen esittämää rahankeräyksen lupamenettelyn sujuvoittamista säätämällä rahankeräysluvut toistaiseksi voimassa olevaksi ja hakemusmenettelyn keventämistä vähentämällä hakemuksessa ilmoitettavia tietoja (kuten yksityiskohtaisesta keräys- ja käyttösuunnitelmasta luopuminen). Esitetty lupamenettely mahdollistaa pitkäjänteisen toiminnan suunnittelun kun päästään pois lupamenettelyyn liittyvästä kampanjamaisuudesta. Yhdellä luvalla voi järjestää yhden tai useamman keräyksen. Esitetty hakemusmenettely on myös hallinnollisesti kevyt ja joustava sekä kustannustehokas.

3. Yleishyödyllisestä tarkoituksesta

Pidämme tarkoituksenmukaisena, että laki edellyttää toistaiseksi voimassa olevan rahankeräykseen oikeutetulta taholta yleishyödyllistä tarkoitusta. On tärkeää, ettei rahankeräyksen toimeenpanijan toiminnan tarvitse olla yksinomaan yleishyödyllistä. Hallituksen esityksessä

SUOMEN KANSALLISOOPPERA • SUOMEN KANSALLISBALETTI
FINLANDS NATIONAL OPERA • FINLANDS NATIONALBALETT
FINNISH NATIONAL OPERA • FINNISH NATIONAL BALLET

on nimenomaisesti todettu, että rahankeräysoikeus voitaisiin myöntää yleishyödylliselle yhteisölle tai säätiölle, vaikka sen koko toiminta ei olisikaan yleishyödyllistä.

Katsomme kuitenkin, ettei yksityisoikeudellista säätiötä voida rinnastaa valtioon, vaikka se harjoittaisi koulutustoimintaa, jota tuetaan valtion varoin ja joka täyttää taiteen perusopetuksen tai ammatillisen opetuksen vaatimukset. Kansallisoopperalla ja -baletilla tulisi olla oikeus kerätä varoja myös balettioppilaitoksensa toimintaan. Esitettyä käyttötarkoituksen yleishyödyllisyyden määritelmää tulisi muuttaa siten, että hallituksen esityksen perusteluita täydennettäisiin koskien yleishyödyllisyyden sisältöä ja rahankeräysluvan myöntämistä valtiolle koskevan kiellon ulottumisen tulkintaa sellaisiin tahoihin, jotka saavat rahoitusta myös budjettivaroista. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan esimerkiksi yliopiston ja ammattikorkeakoulun toiminnan voidaan katsoa täyttävän rahankeräyslain asettaman edellytyksen toiminnan yleishyödyllisyydestä, vaikka yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tehtävät sisältävät julkisen vallan käyttöä ja lisäksi niiden toimintaa rahoitetaan julkisilla varoilla.

Toissijaisesti katsomme, että Suomen kansallisoopperan ja -baletin balettiopetus tulisi mainita sallittuna keräystarkoituksena esitetyn lain 6 §:ssä. Suomen kansallisooppera ja -baletti sr:lle tulisi luoda mahdollisuus yksityiseen varainhankintaan rahankeräyksellä myös toimintamuotoihinsa sisältyvän Balettioppilaitoksen toimintaan. Säätiön ylläpitämä balettioppilaitos järjestää Suomessa ainoana baletin ammatillista koulutusta, minkä tukeminen rahankeräyksellä tulisi olla mahdollista.

4. Käyttötarkoitus

Pidämme perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena hallituksen esitykseen sisältyviä perusteluita siitä, etteivät ehdotetun rahankeräyslain säännökset estä rahankeräysvarojen pääomittamista tai rahastoimista silloin, kun keräystarkoituksena on rahankeräyslaissa tarkoitettu keräystarkoitus. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, ettei pääomittamisessa tai varojen rahastoimisessa ole kyse yleishyödyllisyydestä poikkeamisesta eikä erillisestä keräystarkoituksesta, vaan ne ovat vaihtoehtoisia tapoja hallinnoida rahankeräysvaroja.

Ooppera- ja balettituotantojen edistämiseen kerättyjen lahjoitusvarojen käyttäminen saman tilikauden aikana ei ole aina taloudellisesti tai toiminnallisesti järkevää. Kuten hallituksen esityksessäkin on oikein todettu, lahjoitukset kertyvät usein satunnaisesti ja niitä vastaavat kulut kertyvät usein eri tilikaudella kuin kustannuksia vastaava lahjoitus on tehty.

Kannatamme hallituksen esitystä siitä, ettei näin ollen rahankeräyksen järjestäjän oikeudesta pääomittaa rahankeräysvaroja ole tarpeen erikseen säätää rahankeräyslaissa, sillä kyseessä ei ole poikkeus rahankeräyslain muihin säännöksiin. Kaikilla rahankeräyksen järjestäjillä olisi näin yhtäläinen oikeus rahankeräysvarojen pääomittamiseen.

Säätiön toimintaan voidaan säätiölain perustelujen mukaan käyttää säätiön pääomaa. Jatkuvarahoitteisissa toiminnallisissa säätiöissä tämä onkin yleinen käytäntö.

Helsingissä 20.11.2018

Suomen kansallisooppera ja -baletti sr



Gita Kadambi
Pääjohtaja



Anita Prusila
Päälakimies